

COVID-19 Pandemisi Sürecinde Uzaktan Eğitim ve Muhasebe Eğitimine İlişkin Öğrenci Algılarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma

A Research on The Evaluation of Student Perceptions Regarding Distance Education and Accounting Education During The COVID-19 Pandemic Period

Samet BÜLBÜL *
Yıldız AYANOĞLU **
Serap Sebahat YANIK ***

ÖZ

COVID-19 pandemisi hayatın her alanını etkilemiş ve insanların yaşam tarzlarında önemli değişikliklere neden olmuştur. Küresel salgının toplumsal hayatta meydana getirdiği önemli etkilerden biri de yüzyüze eğitime getirilen sınırlamalar ve buna yönelik alınan kararlar gelmektedir. Yüzyüze eğitime ara verilmesi ve uzaktan eğitimin zorunlu olmasıyla birlikte eğitimin her alanında uzaktan eğitim uygulamaları yaygınlaşmış ve yükseköğretim öğrencileri de ders çalışma ve öğrenme süreçlerini uzaktan eğitimle gerçekleştirmeye çalışmışlardır. Bu kapsamda, en az bir tane muhasebe dersi almış öğrencilerin uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitime ilişkin karşılaştırmalarından hareketle muhasebe derslerine ilişkin öğrenme ve ders verimliliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır ve 2020-2021 Bahar eğitim döneminde İşletme bölümü öğrencilerine anket uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar, öğrencilerin çoğunluğunun; uzaktan eğitim sürecinde sayısal temelli derslerin ortalama süresinin 40 dakika olmasını tercih ettiklerini, uzaktan eğitimde derslerin verimli ve faydalı olduğu görüşüne katılmadıklarını ve pandemi sonrasında tüm muhasebe derslerinin yüzyüze yapılmasını istediklerini ortaya koymuştur. Anketin sonucunda uzaktan eğitimle ilgili öğrencilerin kişisel düşünce ve değerlendirmelerine de yer verilmiştir. Burada dikkat çeken hususların içerisinde; giderilmesi geciken alt yapı sorunlarının olması, bazı öğretim üyelerinin e-postalara zamanında cevap vermemesi, ödev yöntemiyle veya çevrimiçi ortamda gerçekleşen sınavlarda ölçme ve değerlendirmede yapılan haksızlıklar yer almaktadır.

ANAHTAR KELİMELER

Uzaktan Eğitim, Hibrit Eğitim, Muhasebe, Muhasebe Eğitimi

ABSTRACT

The COVID-19 pandemic has affected all areas of life and caused significant changes in people's lifestyles. At the beginning of the important impact of the global pandemic on social life are the limitations imposed on face-to-face education and the decisions taken to address it. With the interruption of face-to-face education and the necessity of distance education, distance education applications have become widespread in all areas of education and higher education students have also tried to carry out their course work and learning processes with distance education. In this context, in the study, based on the comparisons of students who have taken at least one accounting course on distance education and face-to-face training, it was aimed to evaluate the learning and course efficiency of accounting courses and a questionnaire was applied to Business department students in the spring academic period of 2020-2021. The results obtained revealed that the majority of students prefer the average duration of numerically based courses to be 40 minutes during the distance education process, they disagree with the view that distance education courses are efficient and useful, and they want all accounting courses to be conducted face-to-face after the pandemic. As a result of the questionnaire, personal thoughts and evaluations of students related to distance education were also included. Among the notable points here are; there are infrastructure problems that are delayed to be fixed, some academicians do not respond to emails in a timely manner, and there are unfairness in measurement and evaluation in exams that take place by homework method or online.

KEYWORDS

Distance Education, Hybrid Education, Accounting, Accounting Education

Makale Geliş Tarihi / Submission Date	Makale Kabul Tarihi / Date of Acceptance
05.07.2022	08.08.2022
Atf	Bülbül, S., Ayanoglu, Y. ve Yanik, S. S. (2022). COVID-19 Pandemisi Sürecinde Uzaktan Eğitim ve Muhasebe Eğitimine İlişkin Öğrenci Algılarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma. <i>Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi</i> , 25 (25. Yıl Özel Sayısı), 444-458.

* Dr., Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muhasebe Doktora Programı, sametbulbul@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2795-4608

** Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, yıldiz.ayanoglu@hbv.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1024-2105

*** Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, serap.yanik@hbv.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7525-8717

GİRİŞ

COVID-19 pandemisi ekonomik ve sosyo-kültürel alanda önemli değişiklikleri beraberinde getirmiş ve alınan önleyici tedbirlerle günlük hayata dönük kısıtlamalar kendini göstermiştir. Tüm dünyada yaşanan bu dönüşümden ülkemizdeki eğitim öğretim faaliyetleri de etkilenmiş ve uzaktan eğitim yöntemine geçiş sürecini zorunlu kılmıştır. Ancak, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından alınan bu kararların uygulanması aşamasında, öğrenci sayıları çok olan bazı yükseköğretim kurumları tam anlamıyla hazırlık yapamamışlar ve teknolojik altyapılarını tamamlamakta zorlanmışlardır. Öncesinde uzaktan eğitim tecrübesi ve altyapısı olan kurumlar bu süreci daha kolay geçirirken gerekli donanım ve sistem altyapısı olmayan kurumlarda uygulamaya dönük bazı problemlerin ortaya çıkması kaçınılmaz olmuştur. Dolayısıyla, uzaktan eğitime yönelik alınan kararların sonucu olarak, üniversiteler açısından gerekli teknik altyapı çalışmaları hızlı bir şekilde yapılmaya çalışılmış, ders içerikleri hazırlanmış ve gerek ders işleme gerekse öğretim yöntemleri yönüyle ilave teknolojiler kullanılmaya başlanmıştır.

Uzaktan eğitim sistemi, geleneksel öğretim yöntemlerinin sınıf içi ortamlarda uygulanmadığı ya da yeterli olmadığı durumlarda, dersin öğrencisi ile öğreticisini bir araya getirmeye yönelik, özel öğretim teknolojileriyle donatılan merkezi, planlı ve sistemli açık erişime uygun kapsamlı bir öğrenme tekniğidir (Cabı ve Ersoy, 2017: 420). Uzaktan eğitimde mevcut teknolojilerin tamamı paydaşların ihtiyaçları doğrultusunda öğrenme kaynaklarına uyumlu hale getirilmekte ve dersi veren ve dersi alan taraflar arasındaki sınırlılıklar da ortadan kaldırılmaktadır (Bozkurt, 2017: 95). Ayrıca uzaktan eğitim sistemi ile birbirlerinden fiziki olarak ayrı olan öğrenci ve öğretici sanal ortamda bir araya gelmekte ve çevrimiçi uygulamalar sayesinde mekandan/zamandan bağımsız olarak öğrenme süreçleri yerine getirilmektedir (Moore, Kearsley, 2012: 110).

Uzaktan eğitim sisteminin başarısı, kullanılan teknolojinin uygunluğu ve tarafların bu sisteme erişim imkanlarıyla doğrudan bağlantılıdır. Bunun yanında öğretim süreçlerinin tasarımı ve eğitim sürecinin doğru planlanması da öğrenme açısından meydana gelebilecek kayıpları en az seviyeye indirmesi açısından önemli bir yere sahiptir. Bu kapsamda, öncelikle sistemde tarafların ihtiyacına uygunluk, kullanıcılarda yeterlilik/yetenlik, altyapıda sağlamlık ve sürdürülebilirlik daha fazla öne çıkmıştır. Dolayısıyla, pandemi nedeniyle uzaktan eğitimin zorunlu hale gelmesi ve bu sürecin başarılı bir şekilde yürütülebilmesi için üniversiteler bünyesinde gerekli bilgi ve iletişim teknolojilerinin hazır hale getirilmesi kritik öneme sahip olmuş ve sistemin kullanımını gerekli altyapı ile desteklenmiştir (Gürer vd., 2016: 52).

Bu bilgiler kapsamında, çalışmada COVID-19 pandemi sürecinde ve daha öncesinde muhasebe dersi almış ve geleneksel yüz yüze eğitim yöntemi ile uzaktan eğitim sistemini tecrübe etmiş öğrencilerin uzaktan eğitim ve muhasebe eğitimi üzerine değerlendirmeleri incelenmiştir. Öğrencilerin gerek uzaktan eğitim sistemine gerekse muhasebe derslerine yönelik bakış açılarını öğrenmenin yanında sistemin iyileştirilmesi, geliştirilmesi ve geri bildirimlerle desteklenmesi açısından da önemli bilgiler edinilmiştir. 2021 yılının Mayıs-Haziran aylarında yapılan araştırma kapsamında toplanan verilerin analiz edilmesinin ve değerlendirilmesinin ardından çalışmanın sonunda öğrencilerin görüş ve öneri olarak ifade ettiği bilgiler de derlenerek özet biçimde sunulmuştur.

1. UZAKTAN EĞİTİM HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Uzaktan eğitim, sunmuş olduğu kolaylıklar ve çok amaçlı sunum imkanları sayesinde öğrenme-öğretme faaliyetlerine önemli katkılar sunmaktadır. Katılımcıların aynı fiziki mekanda bulunma zorunluluğunun olmaması ve eğitimin birden fazla teknolojik araçla desteklenmesi sayesinde gerek öğrenen gerekse öğreten açısından zaman daha verimli kullanılabilir. “Öğrenci başarısını gözetken, öğretimde çeşitli materyallerin ve araç-gereç planlamasına imkan veren ve teknik kapasitesi yüksek uzaktan eğitim yöntemi, geleneksel eğitim yöntemlerinden farklılaştığı alanlarda eğitimin kalitesini daha da artırmıştır. Dolayısıyla, uzaktan eğitim, birbirinden farklı özelliklere (yaş, cinsiyet, mekan, zaman vb.) sahip bireyleri aynı platformda bir araya getirmesi, öğrenme zorluklarını teknolojik desteklerle gidermeye çalışması ve eğitimi daha geniş bir çerçevede ele alması nedeniyle geleneksel yöntemlerden önemli ölçüde farklılaşmaktadır (Simonson vd. 2003).”

1.1. Uzaktan Eğitim Kavramı ve Tarihi

Bilişim teknolojisi alanında meydana gelen gelişmelerle birlikte, uzaktan eğitim çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından farklı amaçlarla kullanılmış ve bu konuda önemli bilimsel çalışmalar da yapılmıştır. Uzaktan Eğitim (Distance Education) kavramı, ilk etapta Wisconsin Üniversitesi'nin 1892 yılı kataloğunda ifade edilmiş ve bu kavram öncelikle William Lighty tarafından 1906 yılındaki bir yazı metninde kullanılmıştır (Adıyaman, 2014). Sonrasında bu kavram (Fernunterricht), Alman eğitimci Otto Peters tarafından 1960-1970'lerde Almanya'da

tanıtılmış ve Fransa’da ise uzaktan eğitim kuruluşlarına Télé Enseignement adı verilmiştir (Verduin ve Clark, 1994). Uzaktan eğitimin gelişen teknolojiye uyumu sayesinde geleneksel eğitimde karşılaşılan problemlerin giderilmesi ve kısıtlılıkların ortadan kaldırılmasıyla eğitim-öğretim faaliyetinin planlama ve uygulama aşamalarında önemli gelişmeler kaydedilmiştir.

Dünyada uzaktan eğitim, ilk olarak 1728 yılında posta yoluyla yapılmaya başlanmış ve o günden bugüne dek çeşitli teknolojilerle desteklenerek gelişimini sürdürmüştür. Uzaktan eğitimin tarihçesine bakıldığında, başlangıç noktası 20 Mart 1728 tarihli Boston Gazetesinde bir ilana dayanmakta olup bu ilanda mektupla steno dersleri verileceği duyurulmaktadır. Devamında ise 1833 yılında İsvec’te bir gazete ilanı mektupla yazılı anlatım dersinin verileceğini duyurmuştur. (Holmberg, 1995). Bu kapsamda, uzaktan eğitim düşüncesinin gelişim sürecinde; ilk olarak 1870’lerde gazete ve mektuplarla eğitimin yapılmaya çalışıldığı, 1950’lerde basılı yayımlarla bunun desteklendiği, 1980’lerde radyo-TV gibi teknolojilerin kullanıldığı ve 2000’lerde de internetle birlikte artık web tabanlı uygulamaların yaygınlaştığı görülmektedir (İşman, 2011). Geçmişle kıyaslandığında teknolojinin hızla gelişimi ve internet tabanlı uygulamalar sayesinde uzaktan eğitim, başlangıç noktasından oldukça ileri bir seviyeye taşınmıştır. Başlangıçta, birbirinden fiziki olarak uzakta yer alan insanları eğitim-öğretime dahil etmesi, onlara posta ile bilgi transferi yapması dikkate alındığında günümüzde de benzer amaçlar olduğu görülecektir. Ancak özellikle internet ile birlikte görüntü ve ses teknolojilerinin kullanılmaya başlanması ve karşılıklı etkileşime önem verilmesi sayesinde uzaktan eğitim öğretmen ve öğrenciye zaman konusunda önemli esneklik ve bağımsızlık kazandırmıştır (Uşun, 2006: 11).

Özetle uzaktan eğitimin gelişim aşamalarını aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz. 6. aşama Moore ve Kearsley’den (2005) alınan şekle günümüzdeki gelişmeler doğrultusunda tarafımızca eklenmiştir.

1.2. Uzaktan Eğitimde Türkiye Uygulamaları

Ülkemizde uzaktan eğitim, 1960’larda kavramsal olarak tartışılmakla beraber 1970’li yıllara kadar önemli bir gelişme kaydedememiştir. Orta öğretim düzeyinde yapılan sınırlı çalışmalar belirli bir aşamaya gelmiş ancak lisans eğitim düzeyinde en büyük gelişme 1980 sonrasında Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinin kurulması sayesinde gerçekleşmiştir. Yükseköğretimde uygulanan, büyük ilgi gören ve başarılı olan bu çalışma, ilerleyen yıllarda eğitimin diğer alanlarına da uygulanmış ve çok fazla sayıda öğrenciyi eğitim sistemine dahil ederek eğitim-öğretimi yaygınlaştırmıştır. Açık öğretim sisteminde sunulan materyaller, dijital ve sesli kitaplar, konu özetleri, ders videoları ve çevrimiçi testler/deneme sınavları gibi oldukça geniş bir çerçeveyi kapsamaktadır (Kaya, 2002). Uzaktan eğitim kavramının ve sisteminin ülkemizdeki gelişim sürecine bakıldığında kronolojik olarak aşağıdaki şekilde sıralanabilmektedir:

Tablo 1: Uzaktan Eğitimin Ülkemizdeki Gelişim Süreci

Tarih	Uzaktan Eğitim Gelişim Süreci
1927	Dönemin Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati tarafından uzaktan eğitim konusunun tartışmaya açılması
1956	Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde “Mektupla Öğretim Merkezi”nin kuruluşu
1961	Mektupla Öğretim Merkezi’nin genel müdürlük statüsüne yükseltilmesi
1966	YAY-KUR eğitimleriyle uzaktan eğitim çalışmalarının geliştirilmesi
1975	Açık Üniversite kurulmasına yönelik kararın alınması
1978	Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi’nin kurulması
1981	Anadolu Üniversitesi-TRT işbirliğiyle okul televizyonlarında eğitim-öğretime başlaması
1992	Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Açık Öğretim Lisesi’nin kurulması
1998	ODTÜ’de internet tabanlı eğitim kullanılarak IDEA Paketinin uygulanmaya başlanması

Yukarıdaki bilgilerden hareketle, ülkemizde uzaktan eğitim uygulamaları kapsamında COVID-19 pandemi sürecinde ilk olarak Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde EBA TV İlkokul, EBA TV Ortaokul ve EBA TV Lise kanalları devreye girmiş ve ders anlatımları ve etkinlik videoları kayda alınmıştır. Ayrıca pandemi süreci boyunca üniversiteler de uzaktan eğitime geçiş konusunda büyük çabalar sarf etmiş ve üniversitelerin önemli bir çoğunluğu teknolojik altyapı çalışmalarını gerçekleştirmiştir. “189 Üniversiteden 121’i (%64’ü) 23 Mart 2020 (YÖK’ün üniversitelerde eğitime ara vermesinden bir hafta sonra), 41’i (%21,6’sı) ise 30 Mart 2020, 25’i ise (%13,2’si) 6 Nisan 2020 tarihlerinde uzaktan öğretim uygulamalarına başlamıştır. Bu sonuçlar üniversitelerin çok kısa sürede uzaktan öğretime geçiş süreçlerini tamamladıklarını göstermektedir.”(YÖK, 2020).

1.3. Uzaktan Eğitimin Avantaj ve Dezavantajları

Uzaktan eğitim, alternatif öğretim fırsatları sunması, aynı anda çok sayıda kişiye ulaşabilmesi ve gerçek zamanlı erişimle birlikte eğitim metotlarını zenginleştirilmesi bakımından önemli avantajları bünyesinde barındırmaktadır. Ayrıca, zaman ve mekan konusundaki esneklik ve tasarruf sayesinde aynı zamanda birçok farklı kitleye hitap edebilmektedir. Bununla birlikte eğitimde kalitenin göstergesi olan nitelikli eğitimciyi, tek merkezden birçok noktaya ulaştırdığı ve daha fazla kişinin yararlanmasını sağladığı için okullar arasındaki farklılıkları ortadan kaldırmakta ve öğrencileri standart bir eğitimde eşitlemiş olmaktadır. Özellikle de öğrenci sayısının oldukça fazla ve öğretmenin de az olduğu sınıflarda standart kalitede bir eğitim vermek mümkün olamamaktadır(Bozkurt, 2017; Ülker vd., 2011). Bunun yanında, derslere devam sorununun ortadan kalkması ve öğrencinin de istediği zamanda dersleri yeniden dinleme/izleme imkanı sayesinde her iki taraf önemli kazanımlar elde etmiş olmaktadır(İşman,2011). Öğrencilere alternatif eğitim seçeneği sunması, kitlesel eğitime imkan vermesi, eğitim maliyetinde tasarruf sağlaması, fırsat eşitliğini gidermesi ve zengin öğrenme içeriği sunması sayesinde uzaktan eğitim günümüz dünyasında herkes için önemli bir öğrenme yöntemi olmaktadır.

Uzaktan eğitimin avantajlarının yanında bazı dezavantajlarının olduğu da kabul edilmelidir. Öncelikle teknolojiye erişim ve teknik alt yapısı olmayan öğrenciler açısından uzaktan eğitim ciddi zorluklara neden olacaktır. Ayrıca öğretmenin eğitim platformunda tek kaynaktan dersini aktarması/işlemesi ve böylece etkileşimin sınıf ortamına göre daha az gerçekleşmesi bazı öğrenciler açısından öğrenme kayıplarına ve dikkat dağınıklığına neden olabilecektir(Kaya, 2002). Laboratuvar ortamı gerektiren ve uygulama yapılmasını gerektiren derslerde ise örgün eğitimde sağlanan imkânların sunulmaması büyük bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Karşılıklı fikir alışverişinin nispeten zor olması, motivasyon kayıpları, sosyalleşmenin olmaması, beceri, tutum ve davranış geliştirmenin sınırlılığı, sistemde yaşanabilecek teknik aksaklıklar ve iletişimde yaşanabilecek problemleri ele aldığımızda söz konusu eğitim yönteminin sürdürülebilir olması için önemli çabalar sarf edilmesi gerekliliği unutulmamalıdır(Günter vd. 2012: 55, 56; Ayyıldız vd. 2011: 4-5).

2. LİTERATÜR TARAMASI

2021-2022 eğitim öğretim yılında her ne kadar yüzyüze eğitim esas olsa da çevrimiçi, hibrit gibi ders işleme şekilleri birçok üniversitede devam etmektedir. Kısıtlamaların devam ettiği 2020–2021 yıllarında uzaktan muhasebe eğitimi konusunda ülkemizde yapılan araştırmalar ve onların sonuçlarına yönelik bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

Demir ve Narlıkaya(2020) çalışmalarında, muhasebe derslerini alan öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarını, ön bilgi düzeyinin öğrenmedeki farklılığını analiz etmişler ve öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin

tutumlarının cinsiyet açısından farklılık göstermediğini ancak sınıf düzeyinde anlamlı farklılıklara neden olduğunu tespit etmişlerdir.

Özdemir vd.(2020) çalışmalarında, uzaktan eğitimle muhasebe dersleri alan öğrencilerin derse ilişkin tutum ve algılarını incelemişler, bunlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğunu tespit etmişlerdir. Elde edilen sonuçlara göre uzaktan eğitim algısında cinsiyet faktörünün önemli olduğunu, yaşanan yerin de özyeterlilik ve mesleki yeterlilik açısından anlamlı farklılıklara yol açtığını tespit etmişlerdir.

Serçemeli ve Kurnaz(2020) çalışmalarında, daha önce en az bir muhasebe dersi almış lisans öğrencilerinin uzaktan eğitim sistemine ilişkin görüşlerini ve uzaktan eğitim yönteminin uygulanabilirliğini incelemişler ve esnek zaman/mekân imkanları açısından uzaktan eğitime olumlu yaklaşıldığını ancak psikolojik olarak kendilerini iyi hissetmeyen öğrencilerin sınavlarına odaklanamadıklarını ve verimin azaldığını tespit etmişlerdir.

Brauna vd.(2020) çalışmalarında, pandemi sürecinde muhasebe eğitimi konusunda çevrimiçi eğitim talebinin arttığını ve öğrencilerin derslerde tamamlamadıkları konulardaki eksikliklerini bu kurs/eğitimlerle gidermeye çalıştıklarını tespit etmişlerdir.

Yardımcıoğlu vd.(2021) çalışmalarında, pandemi döneminde meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe eğitimine karşı tutumlarını ve sınıf düzeyleri arasındaki farklılığı incelemişlerdir. Elde edilen sonuçlarda, öğrencilerin muhasebe derslerini eğlenceli ve gerekli gördüklerini, muhasebeye karşı tutumların cinsiyet ve gelir açısından farklılık gösterdiğini ancak sınıf düzeyleri açısından farklılık göstermediğini tespit etmişlerdir.

Karyağdı ve Yolci(2021) çalışmalarında, pandemi sürecindeki muhasebe derslerinin uzaktan eğitimle verilmesine yönelik yapılan araştırmada öğrenci bakış açılarını incelemişler ve muhasebe derslerinin uzaktan eğitimle alınmasının öğrencilerde korku ve sıkıntıya neden olduğunu ve bunun da başarı kaygısını artırarak öğrenmeyi zorlaştırdığını tespit etmişlerdir.

Lopena vd.(2021) çalışmalarında, Bacoled City’de yüksek öğretim muhasebe eğitimi alan 4 öğrenciyi seçmişler ve pandemi sürecinde yaşadıkları zorluklarla ilgili görüşmeler yapmışlardır. Çalışma sonucunda öğrencilerin pandemi sürecinden olumsuz etkilendiklerini, öğrenme beceri ve kapasitelerinin azaldığını ve pandeminin kendilerinde dersin izler bıraktıklarını tespit etmişlerdir.

Süklüm(2021) çalışmasında, öğrencilerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimi konusundaki görüşlerini incelemiş ve muhasebe derslerini uzaktan eğitimle almanın sakıncalı olduğunu ancak öğrencilerin bu sisteme kolay alıştıklarını, ödevler ve ders materyallerine erişim konusunda da memnun olduklarını tespit etmiştir.

Karcıoğlu vd.(2022) çalışmalarında, lisans öğrencilerinin uzaktan eğitim kapsamında muhasebe derslerine yönelik bakış açılarını tespit etmeyi amaçlamışlardır. Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin uzaktan eğitime karşı olmadıklarını fakat muhasebe derslerini uzaktan eğitimle almak istemediklerini çünkü öğretim üyeleriyle iletişim kuramadıklarını, konuyu anlayamadıklarını ve öğrencinin akademik performansına göre dezavantajların farklılaştığını tespit etmişlerdir.

3. ARAŞTIRMANIN AMACI VE METODOLOJİSİ

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada, pandemi sürecinde uzaktan eğitim yöntemiyle muhasebe eğitimi alan lisans öğrencilerinin yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitime yönelik bakış açılarının öğrenilmesi, derslerin işlenmesi, eğitimin içeriği, verimliliği ve kullanılan eğitim materyallerinin yeterliliği konularındaki düşüncelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, lisans eğitiminde en az bir muhasebe dersi alan öğrencilerin derslere ve derslerin işlenişine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi ve ortaya çıkan önemli hususların vurgulanması çalışmanın önemini ifade etmektedir.

3.2. Araştırmanın Yöntemi, Kapsam ve Sınırlılıkları

Araştırma kapsamında Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (AHBVÜ) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nde 2020-2021 eğitim öğretim yılı bahar döneminde İşletme lisans eğitimi alan öğrencilere anket formu gönderilmiş ve tamamen gönüllülük esasına göre cevaplanan 215 anket değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Gönderilen anket formu 4 ana başlıktan ve toplamda 34 sorudan oluşmakta olup bu sorulardan 3 tanesinde cevapların 1’den 5’e kadar önem sırasına göre numaralandırılması istenmiştir. Araştırmanın yapılması için Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Etik Kurulu’dan 21.04.2021-20710 sayılı karar ile izin alınmıştır.

Anket sonuçlarının yorumlanmasında katkı sağlayacağı düşüncesiyle araştırmanın yapıldığı AHBVÜ İİBF’de pandemi döneminde eğitimin nasıl devam ettirildiği hakkında kısa bir bilgi verecek olursak: “eve kapanma tedbirlerine” geçildiği Mart 2020’de yani 2019-2020 eğitim öğretim yılının Bahar döneminde eğitim,

bahsi geçen üniversitenin Öğrenci Bilgi Sisteminin entegre edildiği Anadolu Üniversitesi MERGEN isimli Uzaktan Eğitim Sistemi üzerinden, YÖK'ün erişime açtığı ders kitaplarından not ve/veya internet ortamında erişime açık ders anlatımlı videolar paylaşılarak sürdürülmüş, sınavlar ise ağırlıklı olarak ödev verme şeklinde gerçekleştirilmiştir.

Anketin uygulandığı 2020-2021 yılı Bahar döneminde ise küresel salgının devam etmesi nedeniyle eğitim mecburen yine uzaktan eğitim şeklinde yürütülmüş, derslerin minimum %40 MERGEN sistemi veya Google Meet üzerinden çevrimiçi (online), %60'ı için ise ders materyali (not, video, çalışma sorusu gibi) yüklemesi yapılmıştır. Ancak birçok öğretim üyesinin, ders notu paylaşmanın yanı sıra derslerinin büyük bir kısmını çevrimiçi yapmaya gayret ettiği gözlenmiştir. İşletme Bölümünde muhasebe derslerini veren öğretim üyeleri de aynı şekilde derslerinin tamamına yakın kısmını çevrimiçi yürütmeye özen göstermişlerdir. Özetlersek anketin uygulandığı dönemde öğrenciler derslerini evden (buldukları yerden) takip ederek, sınavlarını ise vize ve final ödevleriyle ve/veya sistem yüklenen sorularla kısa sınav şeklinde vermişlerdir.

3.3. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS paket programında işlenmiş ve sonuçları analiz edilmiştir. Verilerin analizinde, frekans dağılımı ve ölçeklendirme yöntemi uygulanmış ve açıklayıcı ilave notlarla birlikte bütüncül bir değerlendirme imkânı elde edilmiştir. Yapılan anket çalışmasının soruları ek 1'de sunulmuş, fakat analizler sonucunda elde edilen istatistiksel sonuçların tablolarına sayfa kısıtı nedeniyle özetle sunulamamıştır. Tam metinde bulguları özetleyen tablolara yer verilecektir.

4. ARAŞTIRMA SONUCU ELDE EDİLEN BULGULAR

Bu başlıkta araştırmaya ait önemli bulgulara, analiz sonuçlarına yer verilmiş, ankette yer alan soru grupları ayrı ayrı alt başlıklarda değerlendirilmiştir. Sonuçlara ilişkin tablolar ise ekte yer almaktadır.

4.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Değerlendirmeler

Çalışmaya katılan 215 öğrencinin %55'i kız, %44'ü erkek öğrencilerden oluşmakta ve %53'lük oranı 21-23 yaş aralığındadır. Öğrencilerin %63'üne karşılık gelen büyük çoğunluğu büyükşehirde yaşarken, en az oran olarak sadece %4'ü köyde yaşadığını belirtmiştir. Yüksek öğrenimdeki sınıfına bakıldığında %33'ü birinci sınıfta iken yalnızca %9'u okulu uzattığını ifade etmiştir. Not ortalamasında ise 2,50-3,50 aralığı öğrencilerin %68'ini oluşturmaktadır. Ailelerinde kendileri dahil uzaktan eğitimden faydalanan kişi sayısında ise %80'lik kısmında ya kendileri ya da kendileri dahil 2 kişi oldukları görülmektedir. Öğrencilerin %63'ü okumak için çalışmak zorunda olmadığını ifade etmiş ve bu öğrencilerin derslere devamlılığı %65 ile en yüksek düzeyde gerçekleşmiştir. Ayrıca katılımcıların %56'sı COVID-19 hastalığı yaşamadığını, sadece %14'ü ciddi problem yaşadığını ifade etmiştir.

4.2. Uzaktan Eğitimde Derslerin İşlenme Yöntemlerine İlişkin Değerlendirmeler

Derslere katılım ve dersi takip açısından gün fark etmeksizin tüm derslere katılanların oranı %44 iken, genelde derslere katılmayanların oranı %7'de kalmıştır. Derslere katılımda ise kendi telefon/tablet/bilgisayarını kullananların oranı toplam %85'tir. Uzaktan eğitimde verilen gerek sözel gerekse sayısal derslerin süresi konusunda %38'i 40 dakika isterken, 20 dakika olmasını talep edenler %3'ün altında kalmıştır. Çalışmanın önemli sorularından olan "uzaktan eğitimin verimliliğine ve faydasına katılma" derecesinde öğrencilerin %5'i tam olarak katılmakla birlikte; %20'lik kısım uzaktan eğitimin verimliliğine ve faydasına kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir. Ancak öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik bu düşüncelerine rağmen uzaktan eğitimin başlamasının ardından genel not ortalamasının ne yönde değiştiği sorusunun cevaplarına bakıldığında %57'si olumlu yönde değiştiğini, %6'sı değişmediğini ve sadece %3'ü olumsuz yönde değiştiğini belirtmiş ve %83'lük kısmı da alttan aldıkları dersleri geçtiklerini belirtmiştir.

4.3. Muhasebe Derslerine İlişkin Değerlendirmeler

Muhasebe derslerine bakış konusunda öğrencilerin %85'i dersi gerekli görmeye birlikte muhasebe derslerine ilişkin sınavların ödev, sunum, dönem projesini sisteme yükleme şeklinde olmasını talep edenlerin oranı %44'tür. Uzaktan eğitimin önemli avantajlarından biri olan çevrim içi videoları yeniden izleme oranı, konu telafisi konusunda %40 ile en başta gelirken ders notlarını takip ederek telafi çalışması yapanlar %17'de kalmıştır. Ayrıca dikkat çeken bir diğer husus, öğrencilerin %62'sinin sınav kaygısı olmadan, uzaktan eğitimde alınan muhasebe derslerini örgün öğretime geçildiğinde imkân verilmesi halinde tekrar almak istediğini belirtmesidir. Muhasebe derslerinin uzaktan eğitim sürecince seçmeli olup olmaması konusunda belirgin bir

oran farkı görülmemekle birlikte, en az bir muhasebe dersi alan öğrencilerin %85'lik önemli bir kısmı dersleri başarıyla geçtiğini ve ortalamasını yükselttiğini ifade etmiştir.

4.4. Salgın Süreci Sonrasına İlişkin Değerlendirmeler

Pandemi sonrasına ilişkin görüşlere bakıldığında, öğrencilerin %58'i muhasebe derslerinin tamamının yüz yüze olmasını istemektedir. Genel (Finansal) Muhasebe dersi özelinde sorulan soruda da benzer şekilde olmak üzere öğrencilerin %74'ü yüz yüze ders talep etmektedir. Salgın ortamı kalktığında ve sınavlar yüz yüze yapılmaya başlandığında muhasebe derslerini yine de uzaktan eğitimle almaya devam etmek isteyenlerin oranı ise %13'te kalmış olup, kararsız olanlar %15'tir. Geri kalan %71'lik kısım muhasebe derslerini yüz yüze talep etmektedir. Bir diğer ifadeyle, dersin zorluğu, uzaktan eğitimde yaşanan öğrenme güçlüğü ve dersin verimliliği konularında olumsuz görüş bildirilmiş ve bunun yanında muhasebe dersine yönelik yüz yüze eğitim talebi ısrarla vurgulanmıştır.

Konu anlatımlarını uzaktan eğitim, uygulama ve örnek çözümlerini yüz yüze olarak talep eden öğrencilerin önemli bir çoğunluğunun detaylarına bakıldığında uzaktan eğitimin esnek zamanlı, tekrar izleme/dinleme imkanının olması, derse katılımın kolay, hızlı ve düşük maliyetli olması, ders esnasındaki fiziki ortamdaki rahatlık ve devamsızlıktan kalma durumunun olmaması dikkat çeken nedenler arasında yer almaktadır. Bu nedenler arasında en fazla orana sahip olan eğitimin esnek zamanlı ve tekrar izleme/dinleme imkanı olması faktörü %67 ile diğer nedenlerin oldukça önünde olup en çok vurgulanan konu olmuştur. Ayrıca, uzaktan eğitimde derslerin yeterince verimli geçmemesi, teknolojik aksaklıklar, altyapı eksikliği, öğrenmede yaşanan zorluklar ve sınavda başarısız olma kaygısı gibi faktörlere bakıldığında kendi içinde en yüksek oran %47 ile derslerin yeterince verimli geçmemesi sorusuna aittir.

4.5. Sonuçlara Geneline İlişkin Değerlendirmeler

Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde kendisi ve aileleri ile ilgili COVID-19 problemi yaşamasında erkekler daha fazla problem yaşarken, hiçbir problem yaşamadığını ifade edenlerde kadınlar %64 ile en fazladır. Derslerin takibinde gün fark etmeksizin tüm derslere katılımı ise %54 ile kadınlar önde iken genelde derslere katılmam diyenlerde erkeklerin sayısı daha fazladır. Derslere katılımı sınıflar arasındaki farklılıklar incelendiğinde, tüm derslere katılan %44'lük grubun içerisinde en yüksek oran %57 ile 2'nci sınıflar olmuştur. 4'üncü sınıflar ile okulu uzattım diyenlerin oranında ise derslere katılım oranı diğer sınıflara göre daha az gerçekleşmiştir ve bunun nedeni çalışmak zorunda olunması sonuçlarıyla da uyumludur. Çalışmak zorunda olanlarda derslere katılım daha az görülürken son sınıflara yaklaştıkça bu oranlar daha yükselmektedir.

Çevrim içi video derslerini 1'inci sınıflar %33 ile önemli bulurken okulu uzattım diyenlerde bu oran %10'da kalmaktadır. Dikkat çeken bir husus, çalışmak zorunda olanların çevrim içi dersleri daha önemli bulduğu sonucu olup cevap verenlerin %42'si çevrim içi dersleri desteklemektedir. Bir diğer ifadeyle, çalışmak zorunda olan öğrenciler derslere katılım, tekrar izleme imkanı ve esneklik konusundaki avantajları nedeniyle çevrim içi videoları kendileri açısından daha uygun bulmuşlardır. Uzaktan eğitimin başlamasının ardından genel not ortalamasının değişimine bakıldığında özellikle son sınıfların %86'sı olumlu yönde değiştiğini ifade etmiş ve olumsuz yönde değiştiğini belirtenler %2'de kalmıştır. Öğrenememe kaygısı açısından ise son sınıflar arasındaki oran diğer sınıflara göre daha yüksektir ve öğrencilerin %27'si %80 - %100 arası düzeyde öğrenememe kaygısı yaşadığını söylemiştir.

Sınav kaygısı olmadan, uzaktan eğitimde alınan muhasebe derslerini örgün öğretime geçildiğinde imkân verilmesi halinde tekrar almak ister misiniz sorusunda, evet isterim diyenler %33 ile en önde iken hayır istemem diyenler %18'dir. Tekrar almak istemeyenlerin detayına bakıldığında da 3 ve 4'üncü sınıf öğrencilerin diğer sınıflara göre daha fazla olduğu görülmektedir. Gerek 1'inci gerekse 2'nci sınıflarda bu oranın diğerlerine göre yüksek olması, yükseköğretimin ilk yıllarında olmaları ve çalışmak zorunda olmamaları ile de açıklanabilir. Bir diğer neden olarak da son sınıflarda muhasebe dersinin tekrar alınması mezuniyet işlemlerinde ve iş hayatında gecikmelere neden olabileceği için tercih edilmemiş ve bu sebeple de dersi geçmiş olmak kendileri açısından yeterli kabul edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Uzaktan eğitim sürecindeki araştırma kapsamındaki öğrencilerin önemli bir kısmının büyükşehirlerde yaşadığı, teknolojik olarak problemle karşılaşmadıkları ve çalışmak zorunda olmadıkları için de derslere devam konusunda sıkıntı çekmedikleri belirlenmiştir. Uzaktan eğitim sürecinin zorluğu ve öğrenme konusunda yaşanan aksakları da genel olarak %70'lik bir oranla çevrim içi videoları izleyerek ve kitaplardan çalışarak aşmakta oldukları tespit edilmiştir. Derslere katılım konusunda sorun yaşamayan öğrencilerin en büyük problemi uzaktan eğitim sisteminde derslerin işlenişinde ve konuların öğrenilmesinde yaşanan bazı kaygılar

oluşturmaktadır. Söz konusu soruya verilen cevapta öğrencilerin %50'si öğrenememe kaygısını yüksek oranda yaşadığını ifade etmiş ve bunu telafi etmek için de ders videolarını tekrar izlediğini ve konu açığını kitaplardan telafi etmeye çalıştığını belirtenlerin oranı %71 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, Özdemir vd.(2021) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla önemli ölçüde benzerlik göstermektedir. Öğrencilerin öğrenememe kaygısı ve derse yönelik çabalarının yanında sınav hususunda %44'lük bir oran, ödev, sunum, dönem projesi sisteme yükleme şeklinde ölçme ve değerlendirme isteği talebinde bulunmuştur. Elde edilen bu sonuç ise Karcıoğlu vd.(2022), Süklüm(2021), Serçemeli ve Kurnaz(2020) tarafından yürütülen araştırma sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Ayrıca uzaktan eğitime yönelik algının cinsiyete göre farklılaşmadığı ancak sınıflar açısından farklılıkların olduğu sonucunun Yardımcıoğlu vd.(2021) çalışmasında ifade edilen sonuçlarla benzer olduğu saptanmıştır.

Araştırmanın son bölümünde öğrencilerden konu ile ilgili görüş ve önerilerinin yer aldığı kısımda gerek eğitimin içeriğine gerekse kullanılan altyapı eksikliklerine olan problemler göze çarpmaktadır. Özellikle uzaktan eğitim konusunda altyapısı yetersiz kalan ya da mevcut duruma cevap veremeyen teknolojik sistemler öğrencilerin önemli bir kısmında olumsuz geri bildirim olarak ifade edilmiştir. Bunun yanında öğretim üyelerinin paylaşmış oldukları notların konunun içeriği açısından kısa ve yetersiz olması, dersi veren öğretim üyesine ulaşmada yaşanan problemler, ders sürelerinin verimli geçmemesi, ödevlerde yaşanan haksız ve adil bir notlandırma, sisteminin kurulmaması konusunda yaşanan problemler öğrenciler açısından vurgulanan diğer hususlar arasındadır. Nitekim bu hususlar Karyagdı ve Yolci(2021) ile Serçemeli ve Kurnaz(2021) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla da tutarlıdır.

Bütün bunlar birlikte ele alındığında, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre öğrenciler açısından bazı avantajları olmakla birlikte öğrenciye göre farklılaşan dezavantajlarının da olduğu belirlenmiştir. Her ne kadar esneklik, derse katılım ve erişim alanında görülen kolaylıklar ifade edilse de özellikle muhasebe dersi gibi gerek sayısal gerekse uygulama içeren derslerde yüz yüze eğitim vazgeçilmez bir öğretim yöntemi olarak karşımızda durmaktadır. Dolayısıyla, muhasebe derslerinin uzaktan eğitimle verilmesi söz konusu olduğunda en başta sistem altyapısının sağlam kurulması, ders içeriklerinin öğrencilerin kolayca anlayabileceği ve erişebileceği şekilde tasarlanması ve öğrenciler tarafından dile getirilen hususların akademisyenler tarafından dikkate alınması eğitimin kalitesini artıran önemli konular arasında olacaktır. Ancak 2021-2022 eğitim yılında devlet üniversitelerinin büyük bir kısmının teknolojik altyapıyla ilgili sorunları aştıkları üniversitelerin tanıtım film ve reklamlarından görüldüğünü belirtmek gerekir.

Diğer taraftan pandemi süreci uzadıkça öğrencilerin de hocaların da deneyimi arttığından, uzaktan eğitimden beklenen verimliliğin de artacağı kişisel kanaatimizdir. Son gelişmeler ışığında artık sadece yüzyüze veya sadece uzaktan eğitim yerine "hibrit" eğitim olarak tanımlanan ve isteyen öğrencinin sınıfta, isteyen öğrencinin bulunduğu yerden dersi çevrimiçi takip etme imkânı veren sistemlerin kullanılmalarının, bununla birlikte yüzyüze eğitimde çeşitli nedenlerle ders saatinde sınıfta yapılamayan derslerin, online olarak telafisinin yapılabileceği karma sistemlerin uygulanmasının daha fazla eğitimci ve öğrenci tarafından benimseneceği ve yaygınlaşacağı aşikardır.

KAYNAKÇA

- Adıyaman, Z. (2014). Uzaktan Eğitim Yoluyla Yabancı Dil Öğretimi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 0 (4), Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sakaefd/issue/11231/134140>
- Bozkurt, A. (2017). "Türkiye'de Uzaktan Eğitimin Dünü, Bugünü ve Yarını", Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 3(2), 85-124.
- Brauna, Robert L.; Margaret N. Boldt , Shawn Mauldin ve Chuck Viosca (2020). "Accounting Graduates with both Online and Traditional Coursework: Impact on Hiring Decisions, Accounting Education, Vol: 29, No: 4, 340–355, <https://doi.org/10.1080/09639284.2020.1788613>
- Cabı, E. ve Ersoy, H.(2017)."Yükseköğretimde Uzaktan Eğitim Uygulamalarının İncelenmesi: Türkiye Örneği", Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 7(3), 419-429
- Demir, Ö. ve Narlıkaya, Z.(2020)."COVID-19 "Salgını Sürecinde Muhasebe ve Finans Derslerini Alan Öğrencilerin Uzaktan Eğitime İlişkin Tutumlarının Araştırılması". Journal of Social and Humanities Sciences Research, 7(60), 2894-2904.
- Günter, T., Özel Güneş, E., ve Ofluoğlu Demir, E. (2012). "Türkiye'deki Meslek Yüksekokullarında Uzaktan Eğitim", Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, Cilt 2, Sayı 1, Nisan, Sayfa 54-62, DOI: 10.5961/jhes.2012.034
- Gürer, M. D., Tekinarslan, E., ve Yavuzalp, N. (2016). "Çevrimiçi Ders Veren Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitim Hakkındaki Görüşleri", Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry, 7(1).
- Holmberg, B. (1995). "Theory and Practice of Distance Education", London: Routledge
- İşman, A. (2011). Uzaktan Eğitim. Ankara: Pegem Akademi.
- Karacıoğlu R., Kılıçarslan Ş., ve Çelik K.(2022)."COVID-19 Pandemi Döneminde Lisans Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Kapsamında Muhasebe Derslerine Yönelik Bakış Açılı Üzerine Bir Araştırma", Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Ocak, Cilt: 12, Sayı: 1. ISSN 2146-2879
- Karyağdı, N.G. ve Yolcu M.(2021)."COVID-19 Pandemi Sürecinde Muhasebe Derslerinin Uzaktan Eğitimle Verilmesine Yönelik Bir Çalışma: Ağrı İbrahim Çeçen ve Bitlis Eren Üniversitesinde Bir Araştırma", Oltu Beşeri ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 2
- Kaya, Z. (2002). "Uzaktan Eğitim", Pegem A Yayınları, 1. Baskı, Ankara
- Lopena, Grace; Nenette D. Padilla ve Dennis V. Madrigal(2021). "Walking Through A Maze:The Struggles of Accountancy Students with Online Learning in the Context of the COVID-19 Pandemic, Philippine Social Science Journal (PSSJ), Volume 4 Number 3 July-September
- Moore, M. G. ve Kearsley, I. G.(2012)."Distance Education: a Systems View of Online Learning" (3rd ed.). New York: Wadsworth Publishing.
- Özdemir, M., Karavardar, A. ve Özkan, M. (2021). "Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitimle Muhasebe Dersleri Alan Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Algılarının Değerlendirilmesi" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:7, Issue:76; pp:07-19.
- Serçemeli M. ve Kurnaz E.(2020). "COVID-19 Pandemi Döneminde Öğrencilerin Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Muhasebe Eğitimine Yönelik Bakış Açılı Üzerine Bir Araştırma", Journal of International Social Sciences Academic Researches,- C:4 /S:1 Yıl: 4/1
- Simonson, M., Smaldino, S., Albright, M., ve Zvacek, S. (2003). "Teaching And Learning At A Distance", Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Süklüm, N. (2021). "Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin COVID-19 Pandemi Dönemi Uzaktan Muhasebe Eğitimi Hakkındaki Görüşleri", Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 16 (1), 76-90. <https://dergipark.Org.tr/tr/pub/girkal/issue/64462/930105>
- Uşun, S. (2006). Uzaktan Eğitim, Nobel Yayıncılık, Ankara
- Ülker Ayyıldız, M. S., Günlük, M., ve Nil Erbey, S. (2011). "Muhasebe Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Muhasebe Eğitimine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma", Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı, 32, 1-14.
- Verduin Clark,(1994) (Aktaran: Özbay, Ö. 2015,"Dünyada ve Türkiye'de Uzaktan Eğitimin Güncel Durumu", Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 5, Aralık 2015, s. 376-394
- Yardımcıoğlu, M., Şitak, B. ve Yörük, A. (2021). "Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Karşı Tutumlarının COVID-19 Pandemi Döneminde İncelenmesi", Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi – USBED Cilt/Volume 3, Sayı/Issue 4, 155-180. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/usbed>
- Yüksek Öğretim Kurulu (2020). Uzaktan eğitim aylık durum tespiti. Erişim adresi: <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/uzaktan-egitime-yonelik-degerlendirme.aspx> Erişim Tarihi: 25.06.2022

EKLER**EK 1: Anket Soruları****“UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE MUHASEBE DERSLERİNE İLİŞKİN TUTUMUN BELİRLENMESİ: İŞLETME BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA”**

Sevgili Öğrenciler,

Bu anket, öğrencilerimizin uzaktan eğitim ile ilgili görüşlerini, bu süreçte verilen muhasebe derslerinin verimliliğine yönelik değerlendirmelerini ve salgın sonrasındaki muhasebe eğitiminden beklentileri ölçmek amacıyla yapılmaktadır. Dolayısıyla uzaktan eğitim süreci ve muhasebe dersleri konusunda bilginize ve düşüncelerinize ihtiyaç duymaktayız. Ankete katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Verdiğiniz bilgiler kesinlikle gizli tutulacak, kimseyle paylaşılmayacak ve sadece bilimsel araştırma amacıyla kullanılacaktır. İstedığınız zaman çalışmadan ayrılabilir ve önceden paylaştığımız bilginin kullanılmasından vazgeçebilirsiniz. Anketleri doldurarak bize vereceğiniz samimi ve doğru cevaplar, sizlerin değerlendirmelerini anlamamıza yönelik çalışmalarımıza önemli katkılar sağlayacaktır. Bu sebeple bilimsel çalışmamıza vereceğiniz destek bizim için çok değerlidir. Araştırmayla ilgili ilave görüş, öneri ve eleştirilerinizi çalışmanın sonundaki alanı kullanarak bize iletebilir, sorularınızı da e-posta adresimize yönlendirebilirsiniz.

İlginiz ve katkınız için teşekkürlerimizle,

Prof. Dr. Yıldız AYANOĞLU

Prof. Dr. Serap YANIK

Dr. Samet BÜLBÜL

Bu araştırmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum. Çalışmayı istediğim zaman yarıda kesip bırakabileceğimi biliyorum ve verdiğim bilgilerin sadece bilimsel amaçlı olarak kullanılmasını kabul ediyorum.

KATILIMCILARIN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

- 1) **Cinsiyetiniz** () Kadın () Erkek
- 2) **Yaşınız** () 20 yaş altı () 21 – 23 () 24 yaş ve üstü
- 3) **Uzaktan Eğitim Sürecinde Genellikle Yaşadığınız Yer**
() Köy () Belde () İlçe () İl () Büyükşehir
- 4) **Yüksek Öğrenim Programındaki Sınıfınız**
() 1.sınıf () 2.sınıf () 3.sınıf () 4.sınıf () Okulu uzattım
- 5) **Genel Not Ortalamanız?**
() 2.00'den az () 2.00-2.50 arası () 2.51-3.00 arası () 3.01-3.50 arası () 3.51 ve üzeri
- 6) **Üniversitede okumak için çalışmak zorunda mısınız?**
() Evet () Hayır () Kısmen evet
- 7) **Ailenizin ortalama gelir düzeyi?**
() 2.500 ve altı () 2.501 – 5.000 () 5.001 – 7.500 () 7.501 – 10.000 () 10.001 ve üstü
- 8) **Ailenizde siz dahil uzaktan eğitimden faydalanan kaç kişi bulunmaktadır?**
() Sadece ben () 2 kişi () 3 kişi () 4 kişi () 5 kişi ve üstü

UZAKTAN EĞİTİMDE DERSLERİN İŞLENME YÖNTEMLERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

- 1) **Uzaktan eğitim sürecinde kendiniz ve aileniz ile ilgili Covid-19 problemi yaşadınız mı?**
() Evet, ciddi bir problem yaşadık
() Evet, ancak ciddi sayılmayan bir problem yaşadık
() Hayır, ailem de ben de bir problem yaşamadık
- 2) **Uzaktan eğitim derslerini hangi aralıklarla takip ediyor ve derslere katılıyorsunuz?**
() Gün fark emeksizin tüm derslere () Mesele olmadığım saatlerde
() Birkaç günde bir, belli derslere () Genelde derslere katılmam
- 3) **Uzaktan eğitim sürecindeki derslere hangi teknolojik araçla katılıyorsunuz?**
(Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)
() Kendi Mobil Telefonum () Kendi Tablet () Kendi Bilgisayarım
() Ailemden Birinin Mobil Telefonu () Ailemden Birinin Bilgisayarı
() Başkasının Bilgisayarı () Diğer (belirtiniz)

- 4) Uzaktan eğitimde verilen sözel derslerin her bir ders saati sizce kaç dakika olmalıdır?
 20 dk 30 dk 40 dk 50 dk 60 dk
- 5) Uzaktan eğitimde verilen sayısal ve uygulamalı derslerin her bir ders saati sizce kaç dakika olmalıdır?
 20 dk 30 dk 40 dk 50 dk 60 dk
- 6) Uzaktan eğitimin verimliliğine ve faydasına hangi oranda katılıyorsunuz?
 % 0 - % 19 % 20 - % 39 % 40 - % 59 % 60 - % 79 % 80 - % 100
- 7) Uzaktan eğitimin otokontrollü, disiplinli ve çalışkan öğrenciler için daha uygun bir ortam olduğu fikrine ne derece katılıyorsunuz?
 % 0 - % 19 % 20 - % 39 % 40 - % 59 % 60 - % 79 % 80 - % 100
- 8) Uzaktan eğitim sürecinde aşağıdaki yöntemlerin öğrenmede etkinliğini 1'den 5'e kadar önem sırasına göre numaralandırınız? (1-en çok önemli, 5-en az önemli)
 Çevrim içi canlı yayın dersleri Çevrim dışı video kayıtları Ders kitapları/kaynakları
 Öğretim üyesinin notları ve sunumları Araştırdığım diğer kaynaklar
- 9) Uzaktan eğitimin başlamasının ardından genel not ortalamanız ne yönde değişti? Eğer 1.sınıf öğrencisi iseniz, lütfen belirtiniz
 (...)1.sınıfım Değişmedi Olumlu yönde değişti Olumsuz yönde değişti
- 10) Uzaktan eğitimde ödev, proje ve benzeri yollarla yapılan notlandırma size göre ne derece objektiftir ve öğrencinin gerçek öğrenme sonucunu ne derece yansıtmaktadır?
 % 0 - % 19 % 20 - % 39 % 40 - % 59 % 60 - % 79 % 80 - % 100

MUHASEBE DERSLERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

- 1) İşletme programında yer alan muhasebe derslerine yönelik genel düşünceniz nedir?
 Gerekli ve faydalı Gerekli, ancak zor Gerekli, ancak sıkıcı
 Gereksiz ve zor Diğer(belirtiniz)
- 2) Uzaktan eğitimde verilen muhasebe derslerinin her bir ders saati sizce kaç dakika olmalıdır?
 20 dk 30 dk 40 dk 50 dk 60 dk
- 3) Uzaktan eğitimde muhasebe derslerine ilişkin sınavların hangi şekilde yapılmasını ve bunun için ne kadar süre verilmesini istersiniz?
 Ödev, sunum, dönem projesi sisteme yükleme şeklinde,Gün Saat verilmesi
 Klasik tipi soruların cevaplarının sisteme yüklenmesi,Gün Saat verilmesi
 Test tipi soruların cevaplarının sisteme yüklenmesi,Gün Saat verilmesi
 Online sözlü soru – cevap şeklinde, mülakat gibi bunun için dakika süre verilmeli
 Online test sorusu cevaplandırma şeklinde, bunun için dakika süre verilmeli
 Diğer(belirtiniz)
- 4) Uzaktan eğitimle verilen muhasebe derslerinde öğrenememe kaygısını hangi düzeyde (oranda) yaşıyorsunuz?
 % 0 - % 19 % 20 - % 39 % 40 - % 59 % 60 - % 79 % 80 - % 100
- 5) Uzaktan eğitim sürecinde muhasebe derslerine ilişkin bilgi eksikliğini nasıl telafi ediyorsunuz?
 Çevrimdışı videoları yeniden izleyerek Kitaplardan çalışarak
 Ders notlarını tekrar ederek Arkadaşlardan destek alarak
 Diğer(belirtiniz)
- 6) Örgün eğitim sürecinde kaç tane muhasebe dersini alttan aldınız? **NOT: 1.sınıf öğrencisi iseniz lütfen belirtiniz.**
 1.sınıfım Altan ders almadım 1 - 2 ders aldım
 3 - 4 ders aldım 5 ve üzeri ders aldım
- 7) Örgün eğitim sürecinde alttan aldığınız kaç tane muhasebe dersini uzaktan eğitim sürecinde başarıyla geçtiniz?
 1 ders 2 ders 3 ders 4 ve üzeri

- 8) Uzaktan eğitim sürecinde kaç tane muhasebe dersini alttan aldınız? NOT: 1.sınıf öğrencileri bu derse cevap vermeyecektir.
 Alttan ders almadım
 1 ders aldım
 2 ders aldım
 3 ve üzeri ders aldım
- 9) Uzaktan eğitim sürecinde muhasebe dersini alttan aldıysanız bu derse/dersleri geçtiniz mi?
 Evet geçtim Hayır geçemedim Bir kısmını geçtim
- 10) Sınav kaygısı olmadan, uzaktan eğitimde alınan muhasebe derslerini örgün öğretime geçildiğinde imkân verilmesi halinde tekrar almak ister misiniz?
 Evet tüm muhasebe derslerini tekrar almak isterim
 Evet eksiklik duyduğum muhasebe dersleri tekrar almak isterim
 Alıp alamam konusunda kararsızım
 Hayır almak istemem
- 11) “Örgün veya uzaktan eğitim şekli, öğrencilerin seçmeli muhasebe derslerini tercih edip etmeme durumunu etkilemez” görüşüne ne derece katılıyorsunuz?
 % 0 - % 19 % 20 - % 39 % 40 - % 59 % 60 - % 79 % 80 - % 100

SALGIN SÜRECİ SONRASINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

- 1) Salgın ortamı kalktığında genel olarak eğitimin nasıl devam etmesini istiyorsunuz?
 Tüm dersler için uzaktan eğitim şeklinde
 Sayısal ve uygulamalı dersler için yüz yüze, teorik ve okuma temelli dersler için uzaktan eğitim şeklinde
 Tüm dersler için yüz yüze şeklinde
- 2) Salgın ortamı kalktığında muhasebe derslerinin nasıl yürütülmesini istiyorsunuz?
 Tüm muhasebe dersleri için uzaktan eğitim şeklinde
 Konu anlatımlarını uzaktan eğitim, uygulama ve örnek çözümlerini yüz yüze
 Tüm muhasebe dersleri için yüz yüze şeklinde
- 3) Salgın ortamı kalktığında ve sınavlar yüz yüze yapılmaya başlandığında muhasebe derslerini yine de uzaktan eğitimle almaya devam etmek ister misiniz?
 Evet Kararsızım Hayır
- 4) 3.soruya cevabınız “Evet” ise aşağıdaki nedenleri 1’den 5’e kadar önem sırasına göre numaralandırınız? (1-en çok önemli, 5-en az önemli)
 Eğitimin esnek zamanlı ve tekrar izleme/dinleme imkanı olması
 Derse katılımın kolay, hızlı ve düşük maliyetli olması
 Derslerin daha eğitici ve öğretici olması
 Ders esnasındaki fiziki ortamdaki rahatlık
 Devamsızlıktan kalma durumunun olmaması
 Diğer(belirtiniz ve önem sırasını yazınız)
- 5) 3. Soruya cevabınız “Hayır” ise aşağıdaki nedenleri 1’den 5’e kadar önem sırasına göre numaralandırınız? (1-en çok önemli, 5-en az önemli)
 Uzaktan eğitimde derslerin yeterince verimli geçmemesi
 Teknolojik aksaklıklar ve altyapı eksikliği
 Uzaktan eğitimde öğrenmede yaşanan zorluklar
 Konuları arkadaşlarla tartışma veya hocaya yüz yüze sorma imkanının olması
 Sınavda başarısız olma kaygısı
 Diğer(belirtiniz ve önem sırasını yazınız)

NOT: Uzaktan eğitimle ilgili ek görüş, öneri ve eleştirileriniz var ise lütfen belirtiniz?

EK 2: Araştırma Kapsamında Elde Edilen Bulgular

		Sayı	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	119	55,9
	Erkek	94	44,1
	Toplam	213	100,0
Yaş	20 yaş ve altı	61	28,6
	21 - 23 yaş arası	113	53,1
	24 yaş ve üzeri	39	18,3
	Toplam	213	100,0
Uzaktan Eğitim Sürecinde Genellikle Yaşadığınız Yer	Köy	10	4,7
	Belde	6	2,8
	İlçe	24	11,3
	İl	38	17,8
	Büyükşehir	135	63,4
	Toplam	213	100,0
Yüksek Öğretim Programındaki Sınıfınız	1. Sınıf	71	33,3
	2. Sınıf	33	15,5
	3. Sınıf	34	16,0
	4. Sınıf	55	25,8
	Okulu uzattım	20	9,4
	Toplam	213	100,0
Genel Not Ortalamanız	2,00'dan az	2	,9
	2,01 - 2,50 arası	42	19,7
	2,51 - 3,00 arası	70	32,9
	3,01 - 3,50 arası	75	35,2
	3,51 ve üzeri	24	11,3
	Toplam	213	100,0
Üniversitede okumak için çalışmak zorunda mısınız?	Evet	26	12,2
	Hayır	134	62,9
	Kısmen Evet	53	24,9
	Toplam	213	100,0
Ailenizin ortalama gelir düzeyi?	2.500 TL ve altı	15	7,0
	2.501 TL – 5.000 TL arası	85	39,9
	5.001 TL – 7.500 TL arası	51	23,9
	7.501 TL – 10.000 TL arası	42	19,7
	10.001 TL ve üstü	20	9,4
	Toplam	213	100,0
Ailenizde siz dahil uzaktan eğitimden faydalanan kaç kişi bulunmaktadır?	Sadece Ben	84	39,4
	2 kişi	88	41,3
	3 kişi	30	14,1
	4 kişi	8	3,8
	5 kişi ve üstü	3	1,4
	Toplam	213	100,0
Uzaktan eğitim sürecinde kendiniz ve aileniz ile ilgili Covid-19 problemi yaşadınız mı?			
		N	(%)
Evet, ciddi bir problem yaşadık		30	14,2
Evet, ancak ciddi sayılmayan bir problem yaşadık		62	29,2
Hayır, ailem de bende bir problem yaşamadık		120	56,6
Toplam		212	100,0

Uzaktan eğitim derslerini hangi aralıklarla takip ediyor ve derslere katılıyorsunuz?			Uzaktan eğitim sürecindeki derslere hangi teknolojik araçla katılıyorsunuz?		
	N	(%)		N	(%)
Gün fark etmeksizin tüm derslere	93	44,1	Kendi mobil telefonum	73	34,4
Mesaide olmadığım saatlerde	44	20,9	Kendi tabletim	8	3,8
Birkaç günde bir, belli derslere	58	27,5	Kendi bilgisayarım	108	50,9

Genelde derslere katılmam	16	7,6	Ailemden birinin mobil telefonu	1	,5
Toplam	211	100,0	Ailemden birinin bilgisayarı	16	7,5
			Başkasının bilgisayarı	5	2,4
			Diğer	1	,5
			Toplam	212	100,0

Uzaktan eğitimde verilen sözel derslerin her bir ders saati sizce kaç dakika olmalıdır?			Uzaktan eğitimde verilen sayısal ve uygulamalı derslerin her bir ders saati sizce kaç dakika olmalıdır?	
	N	(%)	N	(%)
20 dakika	6	2,8	1	0,5
30 dakika	52	24,6	28	13,2
40 dakika	81	38,4	79	37,3
50 dakika	47	22,3	50	23,6
60 dakika	25	11,8	54	25,5
Toplam	211	100,0	212	100,0

Uzaktan eğitimin başlamasının ardından genel not ortalamanız ne yönde değişti?			
		N	(%)
I. Sınıfım		70	33,3
Değişmedi		13	6,2
Olumlu yönde değişti		121	57,6
Olumsuz yönde değişti		6	2,9
Toplam		210	100,0

Uzaktan eğitimin verimliliğine ve faydasına hangi oranda katılıyorsunuz?			Uzaktan eğitimin otokontrollü, disiplinli ve çalışkan öğrenciler için daha uygun bir ortam olduğu fikrine ne derece katılıyorsunuz?	
	N	(%)	N	(%)
%0 - %19 arası	41	19,4	47	22,2
%20 - %39 arası	71	33,6	37	17,5
%40 - %59 arası	54	25,6	53	25,0
%60 - %79 arası	33	15,6	25	11,8
%80 - %100 arası	12	5,7	50	23,6
Toplam	211	100,0	212	100,0

İşletme programında yer alan muhasebe derslerine yönelik genel düşünceniz nedir?		
	N	(%)
Gerekli ve faydalı	95	44,6
Gerekli ancak zor	87	40,8
Gerekli ancak sıkıcı	19	8,9

Gereksiz ve zor	2	,9
Diğer	10	4,7
Toplam	213	100,0

Uzaktan eğitimde muhasebe derslerine ilişkin sınavların hangi şekilde yapılmasını istersiniz?		
	N	(%)
Ödev, sunum, dönem projesi sisteme yükleme şeklinde	94	44,5
Klasik tipi soruların cevapların sisteme yüklenmesi	45	21,3
Test tipi soruların cevapların sisteme yüklenmesi	61	28,9
Online sözlü soru - cevap şeklinde, mülakat gibi	4	1,9
Online test sorusu ve cevaplandırma şeklinde	4	1,9
Diğer	3	1,4
Toplam	211	100,0

Uzaktan eğitim sürecinde muhasebe derslerine ilişkin bilgi eksikliğini nasıl telafi ediyorsunuz?		
	N	(%)
Çevrim içi videoları izleyerek	84	39,8
Kitaplardan çalışarak	62	29,4
Ders notlarını tekrar ederek	36	17,1
Arkadaşlardan destek alarak	13	6,2
Diğer	16	7,6
Toplam	211	100,0

Sınav kaygısı olmadan, uzaktan eğitimde alınan muhasebe derslerini örgün öğretime geçildiğinde imkân verilmesi halinde tekrar almak ister misiniz?		
	N	(%)
Evet tüm muhasebe derslerini tekrar almak isterim	67	31,8
Evet eksiklik duyduğum muhasebe dersleri tekrar almak isterim	64	30,3
Alıp almama konusunda kararsızım	43	20,4
Hayır almak istemem	37	17,5
Toplam	211	100,0

Salgın ortamı kalktığında genel olarak eğitimin nasıl devam etmesini istiyorsunuz?		
	N	(%)
Tüm dersler için uzaktan eğitim şeklinde	20	9,4
Sayısal ve uygulamalı dersler için yüz yüze, teorik ve okuma temelli dersler için uzaktan eğitim şeklinde	69	32,5
Tüm dersler için yüz yüze şeklinde	123	58,0
Toplam	212	100,0

Salgın ortamı kalktığında muhasebe derslerinin nasıl yürütülmesini istiyorsunuz?		
Tüm muhasebe dersleri için uzaktan eğitim şeklinde	23	10,9
Konu anlatımlarını uzaktan eğitim, uygulama ve örnek çözümlerini yüz yüze	32	15,2
Tüm muhasebe dersleri için yüz yüze şeklinde	156	73,9
Toplam	211	100,0